

A szerelem és a halál játéka

Romain Rolland drámai költeményének bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban

Romain Rolland, a nagy pacifista francia író előszeretettel nyúl drámai alkotásaiban a francia forradalom eseményeihez. „Danton” című darabja a nagy forradalom legkijózanitóbb motívumait stíri drámává és konklúziójában ugyanazt az írói célt szolgálja, mit a „Szerelm és halál játéka”, mely annak dokumentálása akar lenni, hogy az ember kezében a legmagasabb eszmék is sárrá nemtelenednek. A „Szerelm és halál játéka”-nak legművészebb értéke az, hogy a forradalmi örület legvirhazóbb napjaiban is az emberi lélek megmaradt szépségeit vetíti ki s olyan fináléban végzi be a vér és örület miliójében lejátszó drámát, mely az élet elpusztíthatatlan örökkévalóságának díszlete. A forradalmi dráma Courvoisiernek, a nagy francia kémikusnak és forradalmárnak szalonjában játszódik le, abban az időben, mikor Robespierre dühöngő pedantériája százszámra küldi a vörpadra a forradalom legjobbait, amikor a félelem vacogása már csak a vér irtózatában talál megnyugvást és kielégülést. Courvoisier bájos és nemes asszonya körül gyűlnek össze ennek az időnek tipikus alakjai: Bayot, a besugó aggyastyán, akiket már csak egy célja van: megmaradni, élni, — bármilyen fiatal leány s a forradalmi tiszt fiatal felesége, aki bármit kész feláldozni a bizonytalanná lett időben a gyönyör futó pillanatait.

Mindenki a ravaszág martaléka már, csak Courvoisiernek áldozatos lelke őrzi meg azt a könnyes nyugalmat, mely a véres tobzódás napjaiban méltán avatja őt egy drámai költemény hősnőjévé. Ez az asszony nem szerelemből, hanem becsülésből lett Courvoisier felesége, akéhez az eszmében való hit közössége fűzi. Am szívében a fiatalág forró tüze mély szerelmet gyújt Vallée köztársasági tiszt iránt, aki a dráma kezdetén üldözött vadként bujdosik az országban, ama girondista halálraítéltek társaságában, akik elmenekültek a konvent vöröngző dühe elől. A második felvonásban Vallée éppen abban a pillanatban állít be sárosan, piszkosan, rongyosan Courvoisier házába, amikor a ház megszokott társasága együtt van a szalonban. Mindenki szétrebben, mert mindenki az életét félti. Valléhez szót szólni is halált jelent s Courvoisiernek mégis szerelemmel borul a fiatal tiszt vállára, aki csak érte vágta át magát minden borzalmas akadályon, hogy még egyszer láthassa. Courvoisier elrejtje őt. Ebben a percben állít be Courvoisier, aki éppen a konvent utolsó üléséről jön, amelyen Robespierre megszavaztatta Danton halálraítélését.

Courvoisier támolyogva, megboradva roskad le székébe. Felesége éppen akkor állít be hozzá, amikor először életében alkoholhoz nyúl az agg tudós, hogy borzalmát és irtózatát feledni tudja. Izgatott szavakban vallja meg felesége előtt, hogy hite megrendült az eszmében, az emberiség felszabadulásában, amely vérell mocskolja be az ideálokat s ártatlanok hullájával teszi terméknnyé az idők méhét. Courvoisiernek asszonyi nagysága most bontakozik ki először teljes szépségében. Szemére veti férjének kishitűségét és azzal deríti fel elborulni készülő kedélyét, hogy rámutat: a hit tisztaságát az emberi szenvedélyek mocskja be nem szennyezheti s tul minden borzalmon, minden szenvedésen, — az eszme győzelmének ragyogó perspektívái mutatkoznak. Ekkor rejtékéből előjön Vallée. Gyűlölettel támad Courvoisierre, aki pedig szeretettel köszönti őt. Ujabb kiábrándulás sújtja az agg tudóst, aki most már megtudja, hogy felesége, — aki előbb még az eszme hősnőjeként mutatkozott előtte, — a vér bódultságával szereti Valléet. Az agg tudós elhatározza, hogy feláldozza magát felesége boldogságáért. Az éppen házkutatást tartó közbiztonsági bizottmány emberei elől egy zárt rejtékbe csukja le Valléet. Izgalmas, drámai percek következnek: a sansculottek vezére, a söpredék legaljáról biztos állásba emelkedett Crapon már felfedezi Vallée rejtékét, mikor megjelenik a házban Carnot, a francia forradalom leggigászibb egyénisége, a „győzelem szervezője”. Ez kiutasítja Crapont, aki dühösen távozik, mert hiszen Bayot árulása révén jól tudja, hogy Vallée Courvoisier házában tartózkodik. A dráma legszebb párbeszéde fejlődik ki Carnot és Courvoisier között.

Carnot arra akarja rávenni Courvoisier, hogy szavazza meg Danton halálraítélését, mert a köztársaságnak szüksége van még Courvoisierre, életnek viszont ez az ára. Courvoisier hallani sem akar erről, mert nem akar részese lenni a gyilkolásnak, a legfőbb érték: az emberi élet okatlan pusztításának, melyet az eszme nevében követnek el. Car-

not megdöbbenő szavakkal válaszol Courvoisiernek. Ő is utálja — mondja — a gyilkolást, mégis meghajlik a kényszerűség előtt, mert a jelen igazságánál többre tartja a jövőendő igazságot, mely majd a vértengerből és a kőszoból kialakul. A forradalom elemei erő, — mely ellen az egyén nem küzdhet sikerrel. Hatalmas, erőteljes és filozófikus mélységtől duzzadó szavai sem tudják azonban Courvoisier meggingatni. Mikor Carnot belátja érvelésének hiábavalóságát két utlevalet ad Courvoisiernek, amellyel ő és felesége elmenekülhetnek. Courvoisier azonban nem gondol magára s az utleveleket feleségének és Valléének adja át, hogy meneküljenek — a boldogságba. Am az utolsó pillanatban, mikor Courvoisier rájön férje tervére, lelkiismerete megrendül e nagyszerű önfeláldozás láttán és férje oldalán marad. Vallée hosszú, ön magával való küzdelem után elmenekül. Már halatszik a vérkopók lépte a lépcsőkön, — akik Vallée elfogatására jönnek — amikor Courvoisier és felesége az egymásmellérendeltség bódító és haláltmegvető extáziájában bucsuznak el egy nagyszerű, fenséges és fájdalmas ételtől. A tavasz első virágát: orgonavirágot simogatnak ujjakkal, amikor felhőrdül az ajtó előtt a vérkopók hallalija...

Sötét, pesszimista felvázolása ez a dráma az emberi akaratok dinamikus erőinek. Meglátszik

A király is elítéli Holban és Prosteanu tábornokok fascista nyilatkozatait

Öfelsége aláírta az amnesztia-rendeletet

(Bukaresti Bukarest, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mardarescu hadügyminiszter ma délelőtt a királynál volt kihallgatáson és aláírta az amnesztia-ról és a büntetések elengedéséről szóló dekrétumot. Mardarescu feltűnő hosszú ideig volt a királynál. Egyesek szerint az audiencián szó volt Holban és Prosteanu tábornokok ismeretes fascista kijelentéseikről is, amelyeket Bacalaba bankettén tettek. Jól informált körök szerint Mardarescu megfelelő instrukciókat kapott az uralkodótól a hasonló manifesztaciók megakadályozására.

Nyomdászinas volt Franciaország pénzügyminisztere

Az Elysée-palotában, hosszas gondolkodás után, végül mégis úgy döntöttek, hogy Paul Doumer legyen Loucheur, illetve Caillaux utódja. A francia politika ismét visszatért tehát egy olyan emberhez, aki államférfiúi tradíciókkal rendelkezik és akinek arat a különböző újságokból és karrikatúrákból valamennyi francia polgár nagyon jól ismeri. Paul Doumer arvonásai néha roppant hasonlítanak Seneca ismert fejszobrához, néha azonban egy bécsi háztulajdonosra emlékeztetnek, aszerint, hogy borotválja-e a bajuszát, vagy sem. Ez a fizionómiai kétértelműség jellemző az egész emberre.

Paul Doumer egy párisi munkás gyermeke és rendkívül alacsony, szegényes környezetből származik. Mint fiatalember, hála intelligenciájának és néhány mecenásának, akik a régi századokban itt ott még előfordultak, rendkívül mozgalmas, de céltudatos karriert kezd. Először nyomdászinas volt, később egy párisi nagyrúháza került, ahol meghívókatyákat és prospektusokat írt, sőt néha cégtáblákat is festett. Az éjszakai órákban azonban mindig tanult. Miután az érettségi bizonyítványt megszerelte, felügyelő lett egy magániskolában. Huszonégy éves korában fordulat állott be életében. Ekkor kezdett a „Lanterne” nevű kávéháza járni, ahol Briand, Jean Jaurès, Clemenceau és a többi fiatal politikusok összejöttek. Fiatalkorában majdani mindegyik francia meggyőződéses szocialista és így az ifjú Doumernek is olyan allűrjei voltak, mint legalább is Evariste Gamelinnek. Újságíró lett, még pedig ellenzéki újságíró, a legvirősebb színészessel. Az újságtól azután Floquet kamarai elnök irodájába került, mignem az 1888 ik évben első ízben beválasztották a parlamentbe.

Abban az esztendőben a francia szocializmus már lassan, de erőteljesen a magasba verkedte magát és attól kezdve egy tervszerű mérsékelt uton haladt. A legtöbb párisi államférfi, akik ma a középben, vagy éppenséggel jobboldalon állanak, azokban az esztendőben teljes erővel a szocializmus diadalán és a francia szakszervezeti mozgalom reformján dolgozott. Az ő feladatuk volt, hogy az akkori évek francia politikájának zavaros atmoszféráját, mely tele volt botránnyokkal, megtisztítsák. Ez sikerült is nekik. És akik ezt végrehajtották, azok sorában ott volt Doumer is.

Amikor Leon Bourgeois megalakította az első radikális minisztériumot, Paul Doumer

minden mondatán, hogy maga az író is vergődött, szenvedett hőseiével. Romain Rolland maga is az emberiség felszabadításáért küzdő ember, akit sokszor fogott el a kétségbeesés és a hiábavalóság érzése. De kétségben és nyomorúságban is a művész diadalmoskodott benne, a művész, aki a sárban is meglátja az élet csiréit, a jelen borzalmának süklyából kihallja a jövőendő dityirambusát. A halál is az életért van — állapítja meg Carnotnál Romain Rolland, akinek pesszimista látását végül is a szépség és boldogság optimista hangulata úgy öleli át, mint romokat a folyondár.

Courvoisier szerepét Mihályfy alakította olyan elmélyültséggel, olyan emberi és művészi felkészültséggel, amilyenre alig emlékszünk a kolozsvári Magyar Színház előadásai keretében. Baróti Erzi finom és lágy volt s mindig örökkévalóan asszony: Kemény kissé tulhangos volt, de ennek ellenére erőteljes és férfiasan tragikus. Izso jellemző alakítást nyújtott. Tóth Erzi és Marsi Gizi kis szerepeikben is jót adtak. Homokay is jó volt. Rövid epizódszerepben Réthely markáns és félg korszerű alakot nyújtott. Dési Jenő Carnotja olyan tökéletes volt, hogy ezzel a szerepével újra meg erősített bennünket abban a hitünkben, hogy művészeite rövidesen Erdély határain túl is jelentőssé válni ki magát. (s. l.)

pénzügyminiszter lett. Akkorra már lehűlt és érettebb lett és, mint minden radikális, akiből miniszter lesz, kész volt a kompromisszumokra. Doumer tudta, hogy akár akarja, akár nem, mint pénzügyminiszternek, paktálnia kell a burzsoáziával és paktált is vele olyan alaposan, hogy már-már egy Doumer esetről kezdtek beszélni, amikor hirtelen eltűnt a politikai porondról és egy jólfizetett állami állásba menekült. Indokina kormányzója lett. Indokina a francia politikai életben világnézeti üdülőhely szerepét játssza. Amikor Doumer a francia gyarmatról ismét visszatért Párisba, nem volt már egyetlen marxista elve sem, mérsékelt, mindenmel megbékülő liberális államférfi lett, akit mindegyik kormány használhatott.

Az ezután következő években az összekötő tiszts szerepét játszotta a pénzügyek és az ellenzék között, egyszer balra ment, majd ismét jobbra, ahogyan opportunusnak látszott. A nagy nyilvánosság már nem sokat hallott felőle. Csak akkor kezdtek róla újra beszélni, amikor 1905-ben, Brisson utódjával, a kamara elnökévé választották. Nem sokáig ült azonban ebben a székben, feltűnésteltető láрма közepette kibukott belőle. Faliére elnök megválasztásánál ugyanis egy olyan kinos politikai intrikába keveredett bele, hogy tancosnak látszott, ha hosszabb időre bucsút mond a politikának és visszavonul a magánéletbe. Egy év múlva vésdőt fel ismét a neve, ezúttal a szenátusban, ahol azonban már kizárólag pénzügyi szakkérdésekkel foglalkozott.

Az évtizedek heroikus tüzében teljesen kiégett az a lelkesedés, amellyel Doumer megkezdte pályáját. Ma már nem egyéb, mint szakember. Igaz, rendkívül ügyes szakember, akinek tanácsát mindenkor kikérik, valahányszor valami nem megy rendjén Franciaországban. A világháboruban több ízben volt reszortminiszter, sőt egyszer pénzügyminiszter is. A sors kegyetlenül nehezedett rá ezekben az években, elvesztette két legidősebb fiát. Legutóbb Herriot miniszterelnöksége alatt a szenátus pénzügyi bizottságának elnöke volt. Ezt a tisztségét a napokig viselte. Amikor legutóbb kormányalakításról volt szó, az ő neve is a dezignált miniszterelnökök listáján szerepelt, de akkor nem tudott egy kormányképes kabinetet összehozni. Nincsen azonban egyáltalán kizárva, hogy a legközelebbi francia kormányt Paul Doumer fogja megalakítani.

Szoln

Szelid tekintetével itt közöttünk ez az izmos második képkiall. Soha közömbösség véth művészemberrel, mint ben. A közönség, mel után, nem is sejt, hogy milyen maradandó ért Nem sejt, mert külő gát azáltal, hogy vég ből olyan művész-egy szolgai utánzásában é gdő problémák, ritk szik megrögzíteti vás mára. Szolnay Sándó sek. Nem kimondottá bizsergetésére készü értelembe akarnak s és az élet hatalmas Szolnay tájképei ne nem az alvó term méstet kiszakított fikus másolatok, min diletánsoké, hanem felvilágító rejtetség tős természet áll ez megszokott formái, magasosítottva a mű melyek egy csöndes belső színei és form életre olyképen, mi szerek, melyek a z hordezzák magukba nek érintésére szóla művészember értel. Még nem kés, h tegye önmaga és a elkövetett mulasztá Widmann és De együtt nyitott meg térében, karácson

JÓTÉ

Elida = h egyes m meglepet mes illat zetet em

Az Elida-ha a fejbört is akadályozza pant

A haj könnye

E S H

Szolnay Sándor

Szelid tekintetével szinte mindenkit lekötöztetve jár itt közöttük ez az igaz vérgigéző művészember, akinek most második képiállítását nyit meg Kolozsváron. Soha közömbösség vétkesétben nem nyilvánult meg művészemberrel, mint éppen Szolnay Sándorral szemben. A közönség, mely mohón kapkod színes giccsek után, nem is sejtí, hogy Szolnay Sándor művészetében milyen maradandó értékek hiálának megértés után. Nem sejtí, mert különben megteztelve érezné magát azáltal, hogy végre Erdély is kitermelt magát olyan művész-egyéniséget, aki nem a természet szolgái utánzásában éli ki képességeit, hanem vergődő problémák, ritka pillanatok szohanását igyekszik megrögzíteni vásznán — az örökkévalóság számára. Szolnay Sándor képei tényleg nem tetszetősök. Nem kimondottan a szem idegeinek kellemes bizsergetésére készültek, hanem a lélekhez és az értelemhez akarnak szólani, mint az igaz regények és az élet hatalmas feszültségében izzó költemények. Szolnay tájképei nem banális tájképek csupán, hanem az élő természet, hanem a beszélő természet kiszakított darabjai. Portréi nem fotografikus másolatok, mint a legtöbb és a legdivatosabb állattársoké, hanem a lélek és a szív reflektoraként felvilágító rejtettség anyagi megnyilvánulásai. Kétes természet áll ezeken a képeken: a külső világ megszokott formái, megnevesítve és mittegy felmagasztosítva a művész berső világa által. Színek, melyek egy csöndes, elmélyült, reflektív művésztől olyképen, mint csodálatos firomságú hangszerek, melyek a zeneköltő legrejtettebb melldiát hordozzák magukban, de amelyek csak ihletett kezek érintésére szólalnak meg. S ime: ez a pompás művészember értetlenül és átván bolyong közöttünk. Még nem késő, hogy a kolozsvári közönség jóvátegye önmaga és a kivételes művészember ellen elkövetett mulasztásait. Szolnay képiállítását, melyet Widmann és Demján kiváló festőművészekkel együtt nyitott meg a megyei prefektúra üvegtermében, karácsonyig marad nyitva. (s. l.)

JÓTÉTELEMÉNY ÉS FELFRISSÜLÉS

Elida-hajápolással való minden egyes mosás egy új és kellemes meglepetés. A frisseségtől és kellemes illattól felüdült idegek a közérzetet emelik és a munkaképességet fokozzák.

Az Elida-hajápolás nemcsak a haját, hanem a fejbőrt is tisztítja. A korpaképződést megakadályozza és ezzel elejét veszi ennek a ropogó kellemetlen hajbetegségnek.

A haj puha és hajlékony lesz és könnyen alkalmazkodik minden hajviselethez.

ELIDA

SHAMPOO

Mentő akció a francia frank érdekében

A francia gyárosok, kereskedők és bankárok felajánlották vagyonukat egy újabb kölcsön szerzésére

(Páris, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia frank árfolyamának legutóbbi csökkenése, mint ismeretes, rendkívül nagy áremelkedést idézett elő Franciaországban. A külföldi fizetőeszközök, így különösen a dollár és angol font, óriási mértékben emelkedtek, de nagy emelkedés következett be az élelmiszer és ipari cikkek áráinál is. Az élelmiszer árak egyetlen napon több mint husz százalékkal emelkedtek.

Az árak rohamos emelkedését a francia franknak a zürichi tőzsdén való feljavulása megállította, anélkül azonban, hogy az esését is maga utánvonta volna.

A mai napon a párisi tőzsdén a külföldi fizetőeszközök váratlanul viharosan esni kezdtek és a nagyarányú baissa magánán vonta úgy az élelmiszer, mint az ipari cikkek árának az esését. A hirtelen áresést az idézte elő, hogy az

északfranciaországi nagyiparosok, kereskedők és bankárok külföldiségileg megjelentek Doumer pénzügyminiszternél és felajánlották, hogy összes vagyonukkal hajlandók egy újabb állami kölcsönt garantálni és ilymódon biztosítani a frank árfolyamának feljavítását. A gyáriparosok konkrét ajánlatot is tettek a pénzügyminiszternek és felajánlották, hogy előnyös feltételek mellett tizenkétmilliárd frank hitelt szereznek az államnak.

A gazdasági körök intervenciójának hatása már is érezhetővé vált, különösen a belföldi gazdasági életben és remélik, hogy még mielőtt az ajánlat realizálása megtörténne, külföldön is megváltozik a frank iránti pesszimizmus, aminek természetes következménye lesz a frank árfolyamának zürichi javulása. A politikai helyzet azonban ennek ellenére is még mindig zavaros és a jelek szerint újabb radikális baloldali többség fog kialakulni.

A bukaresti gyorsvonatot rendőrök fogadták Budapesten

Kommunista agitátorokat fogtak le a keleti pályaudvaron

(Budapest, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A péntekről-szombatra virradó hajnalon erős rendőri készültség szállotta meg a Keleti-pályaudvart. Amikor a bukaresti gyorsvonat beérkezett, az egyik elsőosztályú fülkéből négy elegánsan öltözött férfi szállt ki és a kijárat felé tartott. Alig tettek azonban néhány lépést, detektívek léptek hozzájuk és igazolásra szólították fel őket. Az utasok megdöbbenve néztek össze, majd jugoszláv diplomáciai utlevelet vettek elő és nemzetközi bonyadalommal fenyegetőztek, ha utjukban bármelyiküket feltartóztatják. A detektívek nem elégedtek meg az igazolással, közrefogták a négy férfit, akiket a indóház előtt várakozó rendőrségi autókhoz kísérték. A rendőrfőkapitányságon Jelenyi fogalmazó szobájába vezették őket, aki azonnal megkezdte kihallgatásukat. A letartóztatás okáról hivatalosan még semmi sem szivárgott ki.

Az „Uj Nemzedék” arról értesül, hogy a letartóztatottak a moszkvai szovjet utasítására jöttek Magyarországra, hogy itt új kommunista puccsot kíséreljenek meg. A négy férfi közül az egyik szerb, aki valamikor jelentős szerepet játszott a szerb politikai életben és a többiek, hol méltóságos, hol kegyelmes urnak szolítanak. Utitársai közül ketten magyarországiak, akik a budapesti diktatúrában is résztvettek. A negyedik pedig egy délvidéki születésű ember. Zsebeikben és podgyászaikban valóságos haditervet találtak, amely értékes anyagot fog szolgáltatni a rendőrségnek a kommunista agitáció leküzdésére. A ma déli belgrádi, valamint a délutáni bécsi gyorsral újabb kommunista agitátorok megérkezését várják, akiket a rendőrség szintén azonnal le fog tartóztatni. — Az erősen jobboldali „Uj Nemzedék” információit, mint-hogy a többi lapok nem erősítették meg, egyelőre fenntartással fogadják.

A liberális párt leszavazta a kormányt

Orleanu elnök az eredmény konstataciója előtt berekesztette az ülést.
Az időközi választások eredménye

(Bucuresti-Bukarest, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlamentáris életben páratlanul álló eset történt tegnap éjszaka a szenátus ülésén. Az eset maga a legzomorubb komikum és jellemző fényt vet a kormány törvényhozási rendszerére. Már a magánoktatási törvényjavaslat vitájánál is úgy történt a szavazás a romániai kisebbségek sorsdöntő érdekéről, hogy senki sem tudta, mi mellett, vagy mi ellen szavaz és az elfogadott módosításokat csak másnap lehetett hitelesen megállapítani a parlamenti gyorsírók jegyzeteiből. Ez a gőzerővel történő törvényalkotás most visszafelé sült el és a kormány legnagyobb megrökönyödésére megtörtént az az elképzelhetetlen eset, hogy a liberális párt leszavazta a saját javaslatait. A kamarának erről a tragikomikus üléséről alábbi tudósításunk számol be:

A kamara péntek éjszakai ülésén Jacobescu parasztpárti képviselő interpellációt intézett a kormány jelenlévő tagjaihoz amiatt, hogy a tutovai kerület időközi választásain a csendőrök inzultálták a parasztpárt híveit és többeket letartóztatottak. A választási terrort tette szóvá Popovici Josif parasztpárti képviselő is, akit agitációs útjában ugyancsak letartóztatottak a csendőrök.

Áttérnek a nspirendre és tárgyalják a semmitőszék reorganizálásáról szóló javaslat 3 ik szakaszát, melyet tegnap bizonyos módosításokért nem tárgyaltak le. A módosítást a liberális képviselők kívánták, de nem hajtották végre. Mirto parasztpárti kritikája után szavazásra bocsátják a javaslatot és ekkor általános meglepetésre csak három liberális képviselő nyújtja fel az újat, hogy a javaslatot elfogad-

ják. Az ellenzék többségben van és így formálisan leszavazták a javaslatot. De az elnök diplomatikusan ravasz mozdulattal berekeszti az ülést, anélkül, hogy a szavazás eredményét kihirdette volna.

(Bucuresti-Bukarest, december 19. Caliacra-ban tegnap zajlott le az időközi képviselőválasztás, melyen a nemzeti párt jelöltje Constantin Anghel győzött 2435 szavazattal Zamfir avarescanus 538 és Bozoroff liberális 1266 szavazattal szemben. A tutovai választás eredménye még ismeretlen, mert két kerületből még nem érkeztek be a jelentések. Az eddigi eredmények szerint a liberálisok kerülnek ki győztesen mintegy 4000 szavazattal a parasztpárt 2000 és az avarescu-párt 1000 szavazatával szemben. A győzelmet azonban a kormány csakis annak a választási terrornak fogja köszönhetni, amely ellen a parasztpárt két képviselője már interpellált is a parlamentben.

HYPEROL

fertőtlenít, megvéd torokfájástól

SZÁJZ TABLETTA

Kapható mindenütt.

* Állandó friss pörkölésű kávék Atlantica Wesselényi u 1. Tea, kakao, gyarmataruk nagy raktára.

Splnoza, az üvegsziszoló

Az Uj Kelet könyvostálya, mint minden évben, ezúttal is rendkívüli könyvedvezményhez akarja juttatni olvasóit. Egy csoport zsidó tárgyú könyvet állított össze, értékesnél értékesebb munkákat, amelyeket a 320 lejes boltiár helyett 155 lejért bocsát rendelkezésükre. Az új csoportot Zangvil Israelnek, a világhírű angol ironak, az „Üvegsziszoló“ című történelmi elbeszélése vezeti be. (A bolti ára 55.) Zangvilnak ez a remekműve az egyik legnagyobb újkori zsidó filozófus, Spinoza élettörténetét adja, olyan frappáns miniatűr keretben, amely nemcsak a nagy bölcsész roppant érdekes személyét, hanem az akkori idők egész szellemi világát és Hága életét is élénk sűríti. Együtt gondolozunk Spinozával a holland csatornákon, Útrechttől egészen a fővárosig hajózzunk, hogy ott kiszállva, egyenesen az antikvárius boltokba igyekezzünk. Rendkívül érdekes és az egész kor lelkét megnyitó beszélgetéseknek vagyunk tanúi, amelynek Spinoza és kedvenc könyvkereskedője között folynak le. Beavat bennünket Zangvil Spinoza apró nőgyeibe, magánéletének furcsaságaiba és mindenekelőtt megmutatja benne a zsidó faj legnagyobb tipusát. Zangvil fölöttéből szórakoztató könyvéhez a következő hét további mű csatlakozik:

Ujvári Péter: A cédrusfa daliája 30.—
Dr. S. Bernstein: A cionizmus lényege és szervezete 55.—
Csirikov: A zsidók (dráma) 25.—

Dr. Richtmann: Ortodoxia és cionizmus 30.—
Dr. Schönfeld: Vissza a gettóba 20.—
Dr. Simon: Hova vezet a zsidók útja? 35.—
Ujvári: A tulsó parton 70.—
320 lejes bolti ár helyett 155 lejért kapható az Uj Kelet könyvostályában. Vidékre még külön 14 lej portóköltség.

Egyéb zsidótárgyú művek:

Herzl: Zsidó állam 25.—
Schalom Asch: A bosszu istene 30.—
Ben Ami: Uj Palesztina 100.—
Székely Béla: Vajdó ország 100.—
Paneth: Utazásom a Szentföldön 10.—
Bermann u. Randt: Palástina 80.—
Lacratella: Silbermann (egy zsidó fiú története) 80.—
Benoit: A táncosnő (egy zsidóleány története) 132.—
Bettauer: Nagyváros zsidók nélkül 150.—
Dr. Fürst: Zsidó történet — zsidó kultúra 50.—
Dr. Krausz: A zsidó Palesztina 35.—
Gronich: Dr. Simon Bhoon 40.—
Blumenthal: Jüdische Anekdoten 35.—
Szabolcsi: Csillag fia 110.—
Kis Arnold: Echod 20.—
Mendele: A sánta Fiske 80.—
Fényes: Jidli 45.—
Dr. Frigyes: A zsidók természetrajza 45.—

Angora elutasítja a Népszövetség mossuli döntését

(Angora, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rendkívüli minisztertanácsra ült össze ma délelőtt az angorai kormány. A minisztertanács, amelyen Kemál elnökölt és amelybe a vezérkar főnökét is bevonták, elhatározta, hogy a Népszövetség mossuli döntését tárgyalás nélkül elutasítja.

A néppárt Janus-arca

Mialatt Goga Octavian Cuzával tárgyal, Averescu dr. Fildermannak tesz politikai ígéreteket

(Cluj-Kolozsvár, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukaresti távirat alapján megírta az Uj Kelet, hogy Averescu tábornok és Goga Octavian között konfliktus támadt. Goga, aki legutóbb erős antiszemita orientációt kezdett, szemérettel vetette a néppárt vezérének, hogy túlságosan becézi a marghilomanistákat, akik tudvalevőleg Románia egyik legdemokratikusabb frakcióját képezik. Ezért burkoltan megfenyegette Averescut, hogy híveivel oserbenhagyja, ha nem változtat a helyzetén.

Most a „Romania“ című nemzetipárti lap érdekes leleplezéseket közöl arról, hogy mialatt Goga állítólag a kormány megbízásából Cuzával tárgyal az ellenzéki blokk ellensúlyozására, azalatt Averescu tábornok bizonyos ígéreteket tett dr. W. Fildermannak, az Uniunea Evreilor Romani elnökének. A lap szerint a napokban terjedelmes tanácskozás folyt le Averescu és Fildermann között, aki azt bizonyította statisztikákkal a tábornok előtt, hogy a néppártnak tekintélyes számu zsidó tagja is van az egész országban. Sőt mi több, a statisztikai adatok alapján Averescu kénytelen volt elismerni, hogy Moldova egyes városában és nagy-közsegekben a néppárti tagozatoknak több zsidó, mint román tagjuk van. Ennek a tényleges helyzetnek alapján dr. Fildermann panaszkodott Averescunak, hogy Goga Octavian mégis antiszemita propagandát csinál lapjában, a „Tara Noastra“ban és hogy az a propaganda direkt, vagy indirekt uton a párt hivatalosában, az „Indreptarea“ban is helyet kap írószerinti idézetek, vagy Goga lapjára való hivatkozás formájában.

Averescu tábornok — írja a „Romania“ — nagy bocsánatkérések és mentegetőzés közepette adott kifejezést a zsidók iránti szeretetének és kijelentette, hogy Goga az ő engedélye és helyeslése nélkül cselekszi azt, amit tesz, de majd komolyan fel fogja szólítani, hogy változtassa meg a magatartását. A tábornok még azt is mondotta Fildermannnak, hogy az antiszemita zavargásokat szigorúan el kell fojtani. Averescu még tovább ment. Megígérte, hogy azokban a moldovai városokban, ahol a néppárti csoportoknak legalább huszszázalékban zsidók a tagjai, a legközelebbi képviselőválasztásoknál az averescanus listákon lesz egy zsidó jelölt is. A községi választásoknál viszont, mondotta Averescu, a zsidók annyi helyet kapnak majd a tanácsokban, ahány helyre joguk van a zsidó lakosság számárányában.

Egészen biztos, — folytatja cikkét az idézett lap — hogy Fildermann dr. nagyon megelégedetten távozott Averescu ígéretei után. A tábornok pedig könnyen megígérhetett akármit is, hiszen úgy sem tud teljesíteni semmit. De úgy tudjuk, ugyanezen a napon a legjobb forrásból az Uniunea elnöke kapott egy másik hirt is, amely azonban kevésbé örvendős. Azt közölték ugyanis vele, hogy Goga Octavian és a Cuza professzor elnökléte alatt álló Keresztény Nemzetvédelmi Liga között teljes meg egyezés jött létre. Ez a megállapodás ugyancsak a községi és parlamenti választásokra vonatkozik és úgy szól, hogy minden vármegyében, ahol cuzista szervezet működik, közös jelölőlistákat fognak felállítani.

A lap végül a következő ironikus poénnal fejezi be cikkét: „Íme, a tények: egyik oldalon az Averescu — Fildermann megállapodás, a másik oldalon a Goga — Cuza egyezmény. Nagyon csodálkozunk, ha nem lesz még fuzió is belőle a néppárt, az Uniunea és a Lancés (Liga Aparareii Nationale Crestine) között.“

Karácsonyra

ajándékoknak nagyon alkalmas szövegek vásznak sejmek harisnyák mélyen leszálított árban kaphatók

Heller, Weisz & Molnár divataruházában Cluj (Kolozsvár) C. Reg. Ferdinand 6.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátsági zsidó napilapja Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő Előfizetési árak: Egy hónapra 65 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 860 lei. Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a további megjelöléssel engedélyezjük.

A mai naptár

Vasárnap

5686. Tévét 3. 1925. dec. 20.

Hétfő

5686. Tévét 4. 1925. dec. 21.

— A mócok küldöttsége a királynál. Bukarestből jelentik: A király tegnap kihallgatáson fogadta a mócok küldöttségét, melyet Francu Amos vezetett az uralkodó elé. A király kijelentette, oda fog hatni, hogy jogos kéréseik teljesítve legyenek.

— Constantinescu miniszter megfogadta, hogy nem lépi át többé a szenátus küszöbét. Bukarestből jelentik: A szenátus tagnap éjszakai ülésén Miksa Livius nemzetipárti szenátor azon a címen kért szót, hogy későn érkezett haza. Constantinescu tiltakozása ellenére Miksa meg is kapta a szót Toni Ilescu elnöktől. A földművelésügyi miniszter erre úgy felháborodott, hogy azonnal elhagyta az üléstermet és kijelentette, hogy többé nem teszi be oda a lábát. Bratianu miniszterelnök azonnal megkezdte a békítő kísérleteket és felszólította a szenátus elnökét, hogy kérjen bocsánatot Constantinescutól. Toni Ilescu csak arra volt hajlandó, hogy Saveanu közegészségügyi miniszter útján, nem pedig személyesen fejezze ki sajnálatát az incidens miatt. A miniszter ezt nem elégitette ki végül is Bratianu határozott kívánságára Toni Ilescu kénytelen volt elmenni Constantinescu lakására és személyesen bocsánatot kérni azért, hogy a házszabályok értelmében mert eljárni és nem rekesztette be a választójogi vitát, amikor Constantinescu akarta volna.

— Legújabb könyvében Demostheneshez hasonlítja magát Clemenceau. Párisból jelentik: Clemenceau, aki a világháború legválságosabb idejében utóljára volt Franciaország miniszterelnöke, de akit szenvedélyes magatartása miatt még ma is tigrisnek neveznek, a napokban fejezte be legújabb könyvét, amelynek a „Demosthenes“ nevet adta. Clemenceau ebben az önéletrajzában a nagy görög szónokhoz hasonlítja magát és sorsát az övével veti össze. Szemére hányja a francia nemzetnek, hogy hálátlanok mutatkoztak vele szemben és elfelejtette már azokat a nagy szolgálatokat, amelyeket érte tett. Clemenceau ezenkívül részletesen foglalkozik könyvében a világháború kiterjedésének körülményeivel.

— Megalakult a petrozsényi Ceirot Mizrachi leányegyesület. Petrozsényből jelentik: A napokban alakult meg nagy érdeklődés mellett a petrozsényi Ceirot Mizrachi-leányegyesület, Halmos Bruno dr., a helyicsoport elnöke és Horvát János titkár tartalmas beszédben vázolták az új egyesületre váró kötelességeket, egyúttal kitartó és eredményes munkára buzdították a Ceirot Mizrachi tagjait. Hunyadi Andor, a Keren Kajamat, Horvát Samu a petrozsényi Barisszia nevében üdvözölte az új egyesületet, amelynek alakuló gyűlése a város zsidó társadalmának színe-java vett részt. Az új egyesületnek huszonnyolc tagja van. Az alakuló gyűlés egyhangulag Bernstein Henrikét választotta meg az egyesület elnökévé, aki megazvelésre méltó szavakkal mutatott rá a leánymozgalom fontosságára a zsidó nemzeti munkában.

— Zsidó élet Marosújváron. A marosvásárhelyi konferencia már is kezdi hatását éreztetni a vidéken. A konferencia hatása alatt Marosújváron megalakult a Zsidó Ifjúsági Egyesület, amely hivatva van a helyi viszonyoknak megfelelően pótolni a helyicsoportot és elvégezni az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség utasításainak megfelelően a csoportok zsidó munkáját. A vezetőséget egyhangulag az alábbiakból alakították meg: Kohn Adolf elnök, Spielmann Jenő ügyvezető elnök, Kohn Gyula alelnök, Salamon Ernő titkár, Sternberg Ernő pénztárnok, Bányász István és Hirsch Arnold ellenőrök. Az egyesület munkáját már is

megkezdette azáltal, dezte teadélután ke molóját, mely egy a eredménnyel végződ elnök magvas beszéd ben hivatalosan is m helyiségét, mely eg célját szolgálja. A n és Kohn Gyula dele országgrási konferen gyakorlati határozatá tinnep jelentőségét. Az ifjúsági egyesül alkalmából Kiss M egyesület nevében egylet megalakulás sági egyesületet a gatásáról. A teadé esti órákban ért v

— Chanukka nukka-akció, ama javára rendeztek, akció eredménye len zsidó szimpón sok jóérzésű zsidó lási alap jöved zönség így közve az ujszerű honfo reskedők további Frank Hermann, Goldstein Lipótn Farkas Isák, Nagyvárad: Ulla Stern S. Endre, bőkerekedő. Te kereskedő, Telek 8., Horovitz Józ „Corso“ cukorka kőci-u. 7., Rose dek utódaí fest rt., Nagy piacté piactér 10., Va Barna és Ritter Ezedóvi emléké árbáz Teleki-u cinu-u. 10., L Grossz Herman kóser étterem don, Nagy pia tér 9., Urán Zöldfa u. 8., S, „Fehér Weisz Jenő és Hermann. tizlet, Saspassa tizlet, Teleki- utca 12., Ung fehéreműtő

— A Pa A december szerencsésen tinnepekre és nehézzé teszi mozgások janu leveleiket a hetik és S Sternberg Iz Izák (Adolf Porcsalma (S Palesztinahiv a megszabot áll jogában, szolgálatnia

— Két Tokióig. ezeltől több A repülők binon, Irku Moszkván, jutottak el utja felvete reptőljárato Az erre v teljes siker ságot hétsz bonyolítána fedélzetüké oroszország nap alatt

Ker

megkezdte azáltal, hogy december 13-án megrendezte teadélután keretében a konferencia beszámolóját, mely ugy anyagilag, mint erkölcsileg szép eredménnyel végződött. A beszámolót Kohn Adolf elnök magvas beszéddel vezette be, amellyel egyesület magvas beszéddel megnyitotta az egyesület klubban hivatalosan is megnyitotta a zsidó kaszinó helyiségét, mely egy kimondottan zsidó kaszinó célját szolgálja. A megnyitó után Spielmann Jenő és Kohn Gyula delegátusok számoltak be a VI. országos konferencia lefolyásáról, Salamon Ernő a Chanukka-gyakorlati határozatairól. Salamon Ernő a Chanukka-gyakorlati határozatairól méltatta lendületes beszédben. Az ifjúsági egyesület első nyilvános bemutatkozása alkalmából Kiss Magda, a „Mirjam“ Zsidó Leányegyesület nevében örömeinek adott kifejezést az egyesület megalakulása felett és biztosította az Ifjúsági egyesületet a „Mirjam“ legnagyobb fokú támogatásáról. A teadélután igen jó hangulatban a késő esti órákban ért véget.

Chanukka a Keren Kajemeté A Chanukka-akció, amelyet a kereskedők a K. K. L. javára rendeztek, a holnapi nappal véget ér. Az akció eredménye még ismeretlen, de felbecsülhetetlen zsidó szempontból az a lelkesedés, amelyet a sok jóérzésű zsidó kereskedő vállalta a földvásárlási alap jövedelmének gyarapítását. A zsidó község így közvetve áldozott a Chanukka hetében az újszerű honfoglalásért. Az akcióban résztvevő kereskedők további névsorát itt közöljük. Szászrégen: Frank Hermann, Frankel Adolf, Eliek Gyula, özv. Goldstein Lipótné, Klein Adolf, Kieselstein és Klein, Farkas Izák, Simsi Hermann, Klopót Mihály. Nagyvárad: Ullmann József és Fiai, Teleki-u. 34., Stern S. Endre, Zöldfa-u. 10., Rosenberg Jenő borkereskedő, Teleki-u. 4., Friedländer Sándor borkereskedő, Teleki-u. 10., Blum Testvérek, Zöldfa-u. 8., Horovitz József színházi cukorka, Színház-u. 4., „Corso“ cukorkaüzlet, Rákóczi-u. 9., Carneval, Rákóczi-u. 7., Rosenzweig Róza, Rákóczi-u. 2., Benedek utócai festéküzlet, Zöldfa-u. 19., Áruforgalmi rt., Nagy piactér 10., Silbermann József, Nagy piactér 10., Vajda Testvérek, Nagy piactér 8., Barna és Ritter, Nagy piactér 10., Blum Vilmos, Ezredévi emléktér 2., Darvas Albertné. „Margit“ áruház Teleki-u. 32., Freund Benjámin órák, Kapucinus-u. 10., Leitner Zoltán, Kapucinus-u. 11., Grossz Hermann, Kapucinus-u. 5., „Lloyd“ orth. kóser étterem Nagy piactér 8., Leitmann és Lankóser étterem Nagy piactér 5., Karfunkel Fülöp, Nagy piactér 9., Urán Géza, Zöldfa-u. 8., Asztalos Ernő, Zöldfa-u. 8., Biedermann kész ruházlet, Zöldfa-u. 8., „Fehér Bárány“ (Moskovits), Zöldfa-u. 8., Weisz Jenő cipőüzlet, Zöldfa-u. 6., Stern Miklós és Hermann, Zöldfa-u. 10., Weisz és László üvegüzlet, Saspassage, Morgenstern „Favorit“ kalapüzlet, Teleki-u. 36., Schwartz Sándor & Co. Zöldfa-utca 12., Ungár Jakab, Nagy piactér 10., „Venus“ fehérműtészlet, Nagy piactér 5.

A Palesztina hivatal közleményei. 1. A december 16-án Kolozsvárról elindult transzport szerencsésen Konstancába érkezett. 2. A karácsonyi ünnepekre és a sok hazavárára való tekintettel, ami nehézzé teszi az utazást Konstancáig, újabb vizumozások januárig nem lesznek. 3. Vizumozott utazókat a Palesztinahivatalban a következők vehetik át és indulhatnak a január elsejei hajóval: Sternberg Izrael, Czitrom Vilmos, Weisz Sámuel, Izsák (Adolf, Farkas Sámuel, Rosenfeld Helén, Porcalma (Szatmár-m.) és Breitwitz Bernát. 4. A Palesztinahivatal ezután is köztudomásra adja, hogy a megszüntetett díjakból elengedni senki részére sem áll jogában, mert azokat hasznotalanul be kell szolgáltatnia Csernovitzba.

Két napig tart a légiút Londontól-Tokióig. Londonból jelentik: Néhány nappal ezelőtt több japán repülő érkezett az angol partokra. A repülőket Tokióból indították el és Osakán, Charbinon, Irkutskon, Krasnojarskon, Omszkon, Samaran, Moszkván, Varsón, Prágán és Párison keresztül jutottak el Angliába. A japán aviatikusok sikeres utja felvetette azt a tervet, hogy egy rendszeres repülőjáratot létesítsenek Anglia és Japán között. Az erre vonatkozó tárgyalások már megindultak és teljes sikerrel bíznak. A rendkívül nagy távolságot hétszáz láb hosszú, merev típusú léghajókkal bonyolítják le, amelyek száz utast vihetnek a fedélzetükön. A léghajók Skócián, Norvégián, Észak-oroszországon és Szibérián át repülnek és két nap alatt érnek Londonból Tokióba.

Miksa mexikói császár özvegyének teljesen elborult az elméje. Brüsszelből jelentik: Sarolta mexikói császárné, a szerencsétlen sorsú Miksa császár özvegyének elméje, mint közvetlen környezetéből közlik, néhány hét óta teljesen elborult. Néha Ferencz József sógoránéhoz órákig ül szólanul és meredten maga elé néz. Néha mosolyogni kezd és egy-egy mondatot huz szor-harmincszor ismétel. Például: „A császár mindjárt visszaérkezik...“ „IX. Pius segíteni fog rajtunk. Ha ő nem, akkor III. Napoleon...“ „Én vagyok Sarolta császárné és mindenki engedelmes-séggel tartozik nekem...“ „Én nem vagyok örült, sőt tartozok magamnak...“ „En nem vagyok örült, én Mexikó császárnője vagyok“. A császárné, aki most nyolcvanhétfős, már hatvanéve lakik Belgium mellett egy kastélyban, de még egyszer sem mozdult ki onnan. Az elmezavar jelei már akkor mutatkoztak rajta, amikor férje meggyilkolásának hírére vette. Belgium lakossága nagy részvétellel viseltetik iránta és mint martirt tiszteli.

A tragikus véget ért Goldstein Sándor temetése. Megírta az Uj Kelet, hogy Goldstein Lajos kolozsvári olajgyáros fia csütörtökön délután szerencsétlenség áldozata lett. Az alig 23 éves Goldstein Sándor halála városszerinte óriási részvételt keltett. Temetése ma, vasárnap délelőtt fél 10 órakor lesz az Állatvásártér 1 számú gyászházból.

Amerikába szökött a magyar Pénzügyi Központ ügyésze. Budapestről jelentik: A főkapitányságon ma megjelent Halmi Elemér, az egyik francia hajósársaság fővezetője, aki bejelentette, hogy Nemes Zoltán, a Pénzügyi Központ ügyésze, aki néhány héttel ezelőtt eltűnt a magyar fővárosból, Amerikába szökött, ahová december 20-án érkezik meg. Nemes a hajóról levelet írt a nagykövetségnek, melyben közli, hogy jelentékeny összegeket erejéig megkísérelt a részvénytársaság és a Pénzügyi Központot és az igazgatók bocsánatát kéri. Azzal mentegeti magát, hogy a tözsdé okozta veszteség, leveléhez részletes kimutatást mellékel arról, hogy kit hogyan csapott be. A károsítást meghaladja a harmadfélmilliárd koronát. Nemes ellen több mint tizenöt bank, azonkívül számos magánember adott be feljelentést.

Lebontják a régi Császárfürdő uszodáját. Budapestről jelentik: Ma délelőtt megkezdtek a régi Császárfürdő uszodájának lebontását. A városi tanács egy teljesen modern uszodát építtet helyére, amelynek földmunkálataihoz már kora tavasszal hozzáfognak.

Alkalmas karácsonyi ajándékok nagy tömege f. h. 15-ikétől kezdődőleg a Rózsa M. Royal-drogériában vételkényszer nélkül lesz kiálitva olcsó árakon.

Hétfőn döntenek a Galantis-féle csődeljárás ügyében. Bukarestből jelentik: A hirhédű lett Galantis cég csődmegnyitási ügyében tegnap volt kintűve a tárgyalás. A szenzációs ügy tárgyalását azonban az ilfovi törvényszék kénytelen volt hétfőre halasztani, mert Codin Stefanescu vizsgálóbíró időközben újabb iratokat és üzleti könyveket fedezett fel, amelyeket még át kell revideálni.

Egy híres magyar sebészprofesszor halála. Budapestről jelentik: Szombaton hajnalban, rövid szenvedés után, meghalt Kuzsik Pál sebészprofesszor, aki egyike volt a magyar orvosi társadalom legkiválóbb tagjainak. A professzor december nyolcadikán tüdőgyulladásban megbetegedett és azóta állapota állandóan válságos volt. Szombat éjszaka agónizálni kezdett, szív működése fokozatosan gyengült, mig nem hajnali órákban ki-azenedett. Holttestét Eperjesre szállították és ott a családi sírboltban helyezik nyugalomra.

Meghalt a sziriai felkelőcsapatok főparancsnoka. Párisból jelentik: Az „Information“ arról értesül Beyrutból, hogy Fuad Selim a felkelő druz csapatok főparancsnoka pénteken váratlanul meghalt. A hírt még nem erősítették meg, de amennyiben Fuad Selim halála tényleg igaznak bizonyul, a druz hadsereget súlyos csapás érte, ami érezetnül fogja hatását a további harcokban. Fuad Selim külföldi katonai iskolában nevelkedett és egyike volt a druz csapatok legkitűnőbb hadvezé-reinek.

Lemondott a jugoszláv munkaügyi miniszter. Bukarestből jelentik: Balgrádból érkezett jelentés szerint Uzonovic munkaügyi miniszter lemondott, hogy átadja helyét radikális-párti politikusknak.

Nagy panamát fedeztek fel az állami gyógyszerártnál. Bukarestből jelentik: Az állami gyógyszerártnál nagy panamának jöttek a nyoma. A raktár vezetőjét Constantin gyógyszerészt letartóztatták. Egy őrnagyot, aki szintén bele van keverve a panamába, fegyelmi bizottság elé állították. Vagyona ellen 1 millió 300.000 lej erejéig büntügyi záratot rendeltek el.

Letartóztatták a titokzatos körleányek között elhunyt Montefiore báró kedvesét. Párisból jelentik: Két hónappal ezelőtt, mint annakidején közöltük, egy vidéki kastélyban, Avnièresben, hirtelen meghalt báró Gerald Puy de Montefiore, az ősrégi londoni bankárcsalád francia ágának utolsó férfi sarja. A fiatal báró életének utolsó éveit barátjával, Doux asszonnyal töltötte, utolsó uradalomban. Montefiore báró halála az avniéresi uradalomban agyvérzést állapítottak meg és az elhunyt arisztokratát a legnagyobb csendben temették el. A báró anyja a temetés után néhány nappal azt kezdte hangoztatni, hogy fia Doux asszony ölte meg, abból a célból, hogy vagyonát magához kaparintsa. A rendőrség egy bizalmas feljelentés alapján nyomozást indított ebben az ügyben és megállapította, hogy a fiatal báró halála előtt néhány nappal a kastélyban megjelent egy férfi, akit Doux asszony, mint sógorát mutatott be milliomos barátjának. Ez a titokzatos idegen a nyomozás adatai szerint Montefiore báró halálának napján hirtelen eltűnt a kastélyból. Egyidejűleg azt is megállapította a rendőrség, hogy Doux asszony a kastély egész berendezését már Montefiore báró halála előtt saját nevére íratta át. A törvényszék most elrendelte Montefiore Gerald holttestének exhumálását és Doux asszony letartóztatását. Vizsgálat indult meg annak megállapítására is, hogy ki volt az a titokzatos férfi, aki a báró halálának napján a kastélyban tartózkodott.

Erős fagy Debrecenben. Debrecenből jelentik: A hőmérő állandóan minusz 20 fokot mutat. A vízvezetékek és a gázcsövek sok helyen befagytak.

Az ilfovi ügyvédi kamara a kormány ellen. Bukarestből jelentik: Az ilfovi ügyvédi kamara tegnap ülést tartott, melyen tiltakozott az ellen, hogy a legfőbb semmitűszékre és egyéb az igazságszolgáltatásba vágó javaslat elkészítésénél nem hallgatták meg az ügyvédi kamarák véleményét. Különösen Istrate Micascu és Petrovics ügyvédek keltek ki erősen a kormány ellen.

Másfélmillió munkanélküli van Németországban. Berlinből jelentik: A munkanélküliek száma újabb negyvenegy százalékkal emelkedett, úgy, hogy a birodalomban jelenleg másfélmillió a számuk. A kormány zavargásoktól tart és ezért megbizta Gesler hadügyminisztert, hogy az esetleges tüntetések megállítására tegye meg az előkészületeket.

Asszonyezred a sziriai hadseregben. Jeruzsálemből jelentik: Szíriából érkező hírek szerint a druzok egy nőkből álló ezredet állítottak össze a franciák elleni háborúban. A karoséi csapatában az ezredet megvezették: vesztesége 60 halott és többszáz sebesült volt.

Legszebb utleírások Ben Ami „Uj Palesztina (100 le) és „Európától-Azsiáig“ (80 le) című illusztrált könyvei. Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályánál és minden könyvkereskedésben.

Megnyílt a
Central Bar
Pazar keleti pompával, teljesen újonnan berendezett helyiségek!
Röden duo
BEJAN
Kizárólag világvárosi attrakciók.
Belépődíj és tányérozás nincs.

Kereskedők figyelmébe!
Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat színtartóan, bármilyen színre. **„Kristály“ keimefestő,** vegytisztító és gőzmosógvár, **Gluj,** Végárufestés **adjuztálva.** Telefon 500

KÖZGAZDASÁG

December 21 és január 5-ike között este 11 óráig tarthatnak nyitva az üzletek

Bucuresti Bukarest, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Niculescu Ritz a Sfatul Negustoresc központi elnöke tegnap kihallgatáson volt Chirculescu munkaügyi miniszternél, akinek azt javasolta, hogy a karácsonyi forgalom lebonyolítása érdekében december 21 és január 5-ike között az üzletek záróráját hosszabbítsák meg este 11 óráig. A miniszter helyt adott a kérdésnek és hozzájárult ahhoz, hogy az üzletek zárórája ezalatt az idő alatt tizenegy órakor legyen. A miniszter tekintettel arra, hogy a kereskedelmi alkalmazottaknak a megnövekedett munkaidő mellett nagyobb pihenési időre van szükségük, úgy határozott, hogy a záróra meghosszabbításra vonatkozó rendeletét csak ennek a kérdésnek a rendezése után fogja kiadni, előreláthatólag azonban még ma, vagy a holnapi nap folyamán.

Mi igaz a kisipari hitelek folyósításáról

A Banca Nationala, az Economul és az iparkamara nem tudnak a kölcsönök megszavazásáról

(Cluj-Kolozsvár, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számuokban kööltük, hogy a Creditul Industrial a Banca Nationala közismert pénzügyi politikája következtében nem tudja az ipari vállalatok hiteligenyeit kielégíteni és az elmúlt év folyamán ugyszólván teljes télenlégre volt kárhóztatva. Ugyancsak kööltük, hogy a Creditul Industrial most lefolytatott elspótké emelése teljes eredménnyel zárult és így remélhető, hogy a közeljövöben megkezdí a kisipar részére nyújtandó hitelek folyósítását.

Az egyik kolozsvári napilap ezzel kapcsolatosan ma azt a hírt közölte, hogy a Creditul Industrial a kolozsvári körzet részére már folyósított is négy millió lej hitelt, melyből azok a kisiparosok kapnak egyévi lejáratos hiteleket, akiket az iparkamara ajánl. A híradás szerint a négy millió lejből kétmilliót az Albina bank kolozsvári fiókja, kétmilliót pedig az Economul pénzügyintézet fog kiosztani a kisiparosok részére.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamaránál, ahol tudvalevőleg a kisipari hitelek ügyét állandóan felszinen tartották és a Creditul Industrialal több ízben folytattak erre vonatkozó tárgyalásokat, kijelentették, hogy erről a hitel-folyósításról semmit sem tudnak. Ugyancsak érdeklödtünk a Banca Nationala kolozsvári

fiókjánál, ahol Joneru igazgató kijelentette, hogy a bukaresti központtól nem kapott utasítást a négy millió lej folyósítására s így nem tudja, hogy a hír mennyiben felel meg a valóságnak. Ezzel szemben az Albina kolozsvári fiókjánál azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a Creditul Industrial az összeget már megszavazta, úgy, hogy karácsony után már is megkezdik a hitelek folyósítását. Eddig harminc kisiparos hitelkeresét terjesztették fel a központhoz. Ezek az iparosok kolozsváriak, míg a vidéki kisiparosok részére az Economul fogja nyújtani a hiteleket. Az Economulnál, ahol érdeklödtünk ebben az ügyben, ezzel szemben kijelentették, hogy az egésztől semmit sem tudnak. Mindenesetre jellemző az a bizonytalanság, mely ebben az ügyben megnyilvánul. Az iparosok, akik valóban rászorultak a Creditul Industrial hitelére tudni szeretnék, vajjon bizhatnak e abban, hogy kapnak hitelt vagy pedig továbbra is a már egy év óta elhangzott ígértből kell táplálkozniok. Ha pedig az Albina bejelentése megfelel a valóságnak és karácsony után tényleg megkezdik a kisiparos hitelek folyósítását — akkor jó volna tudni kik azok az iparosok akiknek a kérését a kereskedelmi és iparkamara megkerülésével terjesztették jóváhagyás végett a központhoz.

mos közlekedési vállalatok trösztjével együttesen akarja tervét megvalósítani. A terv szerint ez a csoport ötvenkilenc évig akarja monopolizálni Budapesten az elektromos áramtermelést. Erre a célra huszonötmillió aranykorona alaptökével részvénytársaságot alapítanak, amely átveszi Budapest villamosműveit. A társaság kötelezi magát ajánlatában, hogy a legközelebbi három évben hémillió, a következő három évben pedig négy milliót fog invesztálni az áramfejlesztő telepbe, amelynek minden berendezését Magyarországon fogják megrendelni.

TÖZSDE

December 19-én

A lej: Zürichben 240-50, Párisban 12 45. Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac üzletelen, mert a távirtonalok használhatatlansága folytán nagy a tájékozatlanság. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30-40—30 60, Prága 6-39—6-43, Budapest 329—332, Páris 8-00—8-30, Zürich 41-70—41-90, Newyork 215-00—217-00, London 1048-1048, Milánó 8-60—8-80.

Zürich. Zárlat: Berlin 123-30, Amsterdam 208-00, Newyork 517-75, London 2512-50, Páris 1995-00, Milánó 2089, Prága 1535-00, Budapest 72-10, Belgrád 918-50, Bukarest 240-50, Varsó 55-00, Bécs 73-00.

Bukarest. Devizák: Páris 8-20, Berlin 51-65, London 1052, Newyork 216-00, Milánó 8-76, Zürich 41-90, Bécs 30-60, Prága 6-43, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 805, német

márka 51-00, Isva 1-54, török líra 115, font sterling 1045, francia frank 8-30, svájci frank 41-00, olasz líra 8-90, drachma 2-80, dinár 385, dollár 216-50, lengyel forint 26-00, osztrák schilling 31-00, magyar korona 31-00, cseh korona 8-35, belga frank 9-60, holland forint —

† Ausztriában meghosszabbították a külföldi bankbetétek adómentességét. Bécsből jelentik: Az osztrák pénzügyminisztérium indítványára a nemzetgyűlés elhatározta, hogy a külföldi betétek adómentességét 1926 végéig meghosszabbítja. Pénzügyi körökben ezt a hadlékot meglepéssel vették tudomásul, mert a bécsi bankokat az a veszély fenyegette, hogy a külföldi betétek tömeges kivonásával súlyos megrázkódtatás állna be a pénzpiac üzleti menetében.

† Cenzorválasztás a kolozsvári iparkamaránál. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamaránál ma vasárnap délelőtt tartják meg a cenzorválasztó közgyűlést. A harmadik cenzori tisztség betöltésére eddig két jelölt van: az egyik László Gyula a Kereskedelmi Hitelintézet és Mina János a Takarékpénztár és Hitelbank igazgatója.

Szerkesztői üzenetek

W. F. Targu-Mures. 1. A magánoktatási törvény végleges szövegét még senkise sem ismeri, mert az egyes szakasok vitája és megszavazása olyan pokoli zajban történt, hogy senki sem értett belőle egy szót sem, legkevésbé a liberális honatyák, akik végül annyira belejötték a gépies karfelemeléssel való szavazásba, hogy még azokat a módosításokat is elvetették, amelyeket Anghelescu meg akart adni a kisebbségeknek. A törvény nemsokára nyomtatásban is megjelenik, akkor talán megtalálja benne azt a szakaszt, amely szerint az elemi iskola hetedik osztályának elvégzése után letett különbözeti vizsga egyenlő értékű a liceum negyedik osztályának abszolváló vizsgájával, az ugynevezett kis-érettségivel. Még valószínűbb, hogy erre csak a törvény végrehajtási utasítása fog tartalmazni rendelkezést. 2. A temesvári zsidó liceumnak van nyilvánossági joga és az új törvény szerint más intézet tanulója is tehet ott vizsgát. Bövebbet megtudhat a liceum igazgatóságától.

L. K. Satu-Mare. A vitát már lezártuk és így hozzászólását, legnagyobb sajnálatunkra, nem közölhetjük.

H. J. P. Sighet. Forduljon német nyelvű levélben a bukaresti amerikai konzulátushoz (Consulat Americain).

H. M. Sighet. Csehszlovákiában töltött gyakornoki éveket nem számítanak be a gyógyszerészeti vizsgánál.

Zsák

Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető

Ponyva

Albala Izsé

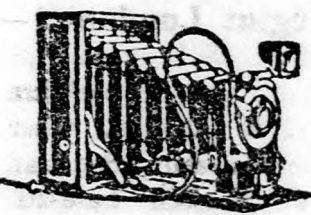
Timisoara

Piata Traian No 10

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégibb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mel ett készit elő középiskolai magánvizsgákra, **Grótt-ségire** vidéki tanulókat is.

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Vidéki amatőrfényképezők kerjenek árjegyzéket

POLITZER

fotóáruházától Carei-Mare. Vidéki szétküldés. A lepit tatott 1896.

butort, zongorát

ahar venni, az Marosvásárhelyre és tekintes csajfija az szed SZÉKELY és RÉTI

MEGELYREZSI BUTORGYAR RÉSZV. TÁRS. butortermék készitőek teraszszükségleteket legelőnyösebben itt szerezhetik be

Hallo 8-77 Unio gőzmosó!

Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautókat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt.

Hallo 8-77

Hiro

Időszakos é
A n. é. áramfogy
miatt a városi villan
tudomásra hozza, ho
az időszakos áramkil
lások programjának
volt arra, hogy az
órát dolgozhassanak
4 1/2 órától este 8 ó
son világitást.

Ez alkalommal fe
közönséget, különö
gele Ferdinand, Str
toriei, Str. Memora
utcákban levő fog
gyasztásban, a saját
gyobb takarékoság
tulterhelése miatt c
egy-egy városrészek
sötétségben.

Bizunk a közöns
Alant közöljük

I-es Feeder

Mănastur, Cale
Regala, Str. Avran
és Str. Pata regge
d. e.
d. u.
este

II-es

Belváros, Cale
taig, Calea Victor
Cogălniceanu a re
N. Jorga reggel 8
d. u.
este 10

III. Feed

A Szamos job
Piata Carolina,
környéke, P. Cu
nyugati része és
reggel 6
d. u.
d. u.
este 9 1/2

IV. Feed

A Szamos ba
Bariitu a magya
reggel 6
d. e. 10
d. u.
este 8

Ezen kikapes
javulásáig marad
Cluj, 1925 d

MAR

Cluj, Pia

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

מרכיב

APRÓHIRDETÉSEK

Személyi hirdetés... 30 lej... 30% kedvezmény...

Házasságközvetítők... 380

Műhízműhely... 376

Friss... 356

HUNWALD... 374

Üvegcsiszoló... 1000

Gladys cipőkrémnél drágább van, de jobb nincs.

Szenzáció Vasárnap Kanáleső Karácsonyi reklam-kiállítás. Moskovits & Comp

Figyelem! Radio-amatőrök!

Ne vásároljon addig, amíg meg nem hallgatta a Radio Technica készülékeit...

Igazi élvezetet csak úgy szerezhethet magának a világ minden részéről érkező hírek, hangversenyek, előadások hallgatásával...

Eau de Cologne

No. 4711. Kapható minden szaktavagó üzletben.

Pierre borotva-pengét. A legjobb fémkerék, a legtekélyesebb gyártmány. Garantált minőség.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ Magyar Színház heti műsora. Szombat d. u. 4 kor: Peer Gynt... Vasárnap d. u. fél 3 kor: M. daráz...

Hölgyeim! Nagy karácsonyi áruszállítás. IDEAL kalapüzlet

Rendkívüli alkalmi árak! I-a színes french ing csak 260 lej. WEISS SIEGFRIED

A báli divat szenzációs szép anyagai Párisból megérkeztek. Grünwald és Steiner

Broadkasting rádió hallgat az egész világ. Engedéllyel együtt azonnal szállít Broadkasting erdélyi és bánáti vezérképviselője Cluj Str. Jorga 3.

1925 december 22

A palesztin az angol (London, december 21.) Kenworthy ma azt a kérdést intézte... Megvalóul közvetl Moszkva, december 21.